

Katowice, dnia 30 kwietnia 2025 r.

INFORMACJA Nr 4s/2024/EW

w sprawie tąpnięcia i wypadku zbiorowego, (3 wypadki śmiertelne, 10 wypadków powodujących czasową niezdolność do pracy), zaistniałych w dniu 14 maja 2024 r. o godzinie 3²⁹, w następstwie wstrząsu górotworu o energii $7 \times 10^6 \text{ J}$, w Polskiej Grupie Górniczej S.A. Oddział KWK Mysłowice-Wesoła w Mysłowicach.

Tąpnięcie zaistniało w rejonie przecinki ściany 03A badawczej drążonej w przystropowej warstwie pokładu 510 w partii A na poziomie 665 m, a wypadkowi zbiorowemu ulegli pracownicy przebywający w tym wyrobisku oraz w chodniku 07 i pochylni 2A w pokładzie 510.

Pokład 510 o grubości wynoszącej od 10,2 m do 12,7 m i nachyleniu około 6° , zaliczony został do IV kategorii zagrożenia metanowego, II stopnia zagrożenia tąpnięciami, klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego oraz do I i II stopnia zagrożenia wodnego. W stropie pokładu 510 występują kolejno warstwy: łupku ilastego o grubości 5,25 m, nieklasyfikowanego pokładu węgla o grubości 1,0 m, piaskowca o grubości 4,5 m, łupku ilastego o grubości 2,0 m, a w spągu tego pokładu warstwa łupku ilastego o grubości 2,0 m.

Przecinka ściany 03A badawcza, drążona była z chodnika 07 w pokładzie 510, kombajnem typu R-150, w obudowie typu ŁPSPA-V32/4/6,5x3,8 i ŁPSPA-V32/4/7,2x3,8 z rozstawem odrzwi odpowiednio co 0,8 m i 0,6 m. Odrzwia stabilizowano rozporami stalowymi dwustronnego działania, a opinkę stropu i ciosów wykonywano z siatek okładzinowych stalowych zaczepowych. Odstawę urobku realizowano przenośnikami taśmowymi zabudowanymi między innymi w chodniku 07 i pochylni 2A w pokładzie 510. Przecinka ściany 03A, chodnik 07 i pochylnia 2A przewietrzane były wentylacją odrębną kombinowaną z zasadniczym lutniociągiem tłoczącym o średnicy 1000 mm, zasilanym wentylatorem typu WWG-100B oraz pomocniczym wentylatorem ssącym typu WWOEx-80/A/37 z lutniociągiem o średnicy 800 mm zabudowanym w przodku i współpracującym z instalacją odpylającą typu UO-800. Ilość doprowadzanego do przodka powietrza wynosiła około 900 m³/min. W drążonej przecince ściany 03A badawczej w pokładzie 510 na odcinku 40 m za postępem przodka wyznaczona została strefa szczególnego zagrożenia tąpnięciami, obejmująca strefę manewrową kombajnu, na odcinku 20 m od przodka, gdzie obudowa chodnikowa została dodatkowo stabilizowana 2 podciągami stalowymi budowanymi w osi wyrobiska. Na kolejnych 20 m, obudowa w strefie szczególnego zagrożenia tąpnięciami wzmocniona została poprzez zabudowę pod każdym łukiem stropnicowym stojaków stalowych typu Valent. Do dnia 14 maja 2024 r. przecinkę ściany 03A badawczą w pokładzie 510 wydrążono na długości około 117 m, a do wykonania pozostało około 22 m wyrobiska.

W dniu 14 maja 2024 r. na zmianie rozpoczynającej się o godzinie 0⁰⁰ do drążenia przecinki ściany 03A badawczej w pokładzie 510, skierowano sztygara zmianowego oddziału GRP2 z 14 pracownikami, w tym 6 osobowy zespół górników do przodka oraz 2 elektromonterów i ślusarza.

Po urobieniu przodka, górnicy przystąpili do zabudowy kolejnych drzwi obudowy. W trakcie tych prac, o godzinie 3²⁹ wystąpił wstrząs górotworu o energii $7 \times 10^6 \text{ J}$, którego epicentrum zostało zlokalizowane 40 m na północny-zachód od przodka przecinki ściany 03A badawczej w pokładzie 510. Wstrząs spowodował tąpnięcie i wypadek zbiorowy, któremu uległo 13 pracowników zatrudnionych w drążonej przecince ściany 03A badawczej oraz w chodniku 07 i pochylni 2A w pokładzie 510. W następstwie zaistniałego tąpnięcia w przecince ściany 03A badawczej, na odcinku o długości 77 m, wystąpiły skutki w postaci między innymi: przerwania ciągłości opinki, przerwania ciągłości i deformacja obudowy, przemieszczenia ze stropu i ociosu wschodniego masy skalnej do wyrobiska, wypiętrzenia spągu, przemieszczenia maszyn i urządzeń, zmniejszenia gabarytów wyrobiska lokalnie do wysokości 1,3 m i szerokości 2,5 m, wybicia i wykrzywienia stojaków stalowych typu Valent. Ponadto uszkodzeniu uległo 5 czujników gazometrii automatycznej zabezpieczających rejon drążonej przecinki ściany 03A badawczej, z których utracono wskazania. Uszkodzeniu uległa również znajdująca się w chodniku 07 w pokładzie 510 zaporą pyłowa przeciwwybuchowa, której wszystkie pomosty zostały zrzucone. Lutniociąg w chodniku 07 uległ rozerwaniu na długości około 7 m, a na czujniku gazometrii automatycznej, zabudowanym w prądzie powietrza odprowadzanym z rejonu drążonej przecinki ściany 03A badawczej w pokładzie 510, zarejestrowano przekroczenie zawartości metanu do 7%.

Spośród poszkodowanych 13 pracowników, z rejonu wycofało się o własnych siłach lub w asyście dyżurującego zastępu ratowniczego 9 pracowników. Z 3 górnikaми oraz sztygarem zmianowym znajdującymi się w przodku przecinki ściany 03A badawczej w pokładzie 510, nie było kontaktu.

O godzinie 3³⁰ dyspozytor ruchu zakładu górniczego rozpoczął akcję ratowniczą, kierowanie którą o godzinie 4⁵⁵ przejął kierownik ruchu zakładu górniczego. Po wyjeździe na powierzchnię 9 poszkodowanych zostało przetransportowanych do szpitali w Sosnowcu, Oświęcimiu, Tychach, Katowicach i Jaworznie. O godzinie 7⁰⁹ ratownicy dotarli do poszkodowanego sztygara zmianowego, który znaleziony został w odległości około 20 m od przodka. Po wytransportowaniu na powierzchnię, został on przewieziony do Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 5 w Sosnowcu. Kolejni dwaj poszkodowani zostali zlokalizowani o godzinie 8⁰⁶, gdzie pierwszy z nich został znaleziony obok kombajnu w okolicy siedziska kombajnisty, a drugi na pomoście roboczym kombajnu. Po wytransportowaniu ich do bazy ratowniczej, lekarz stwierdził zgon pierwszego z nich o godzinie 8⁴⁹, a drugiego o godzinie 9⁴⁵. W rejonie przodka po stronie wschodniej wyrobiska, o godzinie 10⁴⁰, ratownicy zlokalizowali sygnał systemu lokalizacji lampy, należącej do czwartego poszukiwanego poszkodowanego. Prace zastępów ratowniczych związane z odnalezieniem poszkodowanego, dodatkowo utrudniały niestabilny ocios przodka oraz powstałe wskutek rozszczelnienia rurociągu technologicznego, rozlewisko wody o głębokości do około 2,0 m i długości 12 m od przodka. Po wypompowaniu rozlewiska wody w dniu 15 kwietnia 2024r., o godzinie 3⁴⁸ ratownicy dotarli do ostatniego poszkodowanego, znajdującego się w przodku i

uwięzionego w rumoszu skalnym. O godzinie 7⁰⁵ po uwolnieniu poszkodowanego, ratownicy przetransportowali go w rejon skrzyżowania przecinki ściany 03A badawczej z chodnikiem 07 w pokładzie 510, gdzie o godzinie 7²⁵ lekarz stwierdził zgon górnika. Ciało ostatniego poszkodowanego o godzinie 8³⁹ zostało wytransportowane na powierzchnię. O godzinie 8⁴³ kierownik akcji ratowniczej zakończył prowadzenie akcji.

W akcji brały udział zastępy ratownicze własne i z kopalń sąsiednich oraz z CSRG w Bytomiu. Akcja nadzorowana była w sposób ciągły przez pracowników OUG w Katowicach przy współudziale pracowników Wyższego Urzędu Górniczego.

Przyczyną tąpnięcia był samoistny wstrząs górotworu o energii $7 \times 10^6 \text{ J}$, zaistniały wskutek rozładowania energii sprężystej skumulowanej w górotworze.

Przyczyną wypadku zbiorowego, w tym 3 wypadków śmiertelnych i 10 wypadków powodujących czasową niezdolność do pracy było dynamiczne oddziaływanie skutków wstrząsu górotworu o energii $7 \times 10^6 \text{ J}$ na pracowników przebywających w przecince ściany 03A badawczej, chodniku 07 i pochylni 2A w przystropowej warstwie pokładu 510.

Do zaistnienia tąpnięcia mogły przyczynić się:

- naturalna skłonność górotworu do tępań,
- głębokość prowadzonych robót górniczych wynoszącej około 800 m,
- występowanie w stropie pokładu 510 potencjalnie wstrząsogennych warstw piaskowców,
- prowadzenie robót górniczych w wyrobisku, w którym pozostawiono w spągu węgiel pokładu 510 o grubości do około 10 m,
- oddziaływanie krawędzi eksploatacyjnej pokładu 404/1,
- niekorzystny stan naprężeń w górotworze wskutek pozostawienia niewyeksplloatowanej części pokładu 510 w warstwie przystropowej o grubości około 150 m, tj. części parceli ściany 02, która z uwagi na strefę uskokową o zrzucie wynoszącym od 5,0 m do 7,5 m, została podzielona na 2 ściany 02A i 03A.

Po zakończonej akcji ratowniczej Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach, w dniu 14 maja 2024 r. wydał decyzje którymi:

1. Wstrzymał ruch zakładu górniczego w części dotyczącej wykonywania prac związanych z drążeniem wyrobisk przygotowawczych dla projektowanej ściany 03A w pokładzie 510 w partii A, na poziomie 665 m, do czasu przeprowadzenia oględzin miejsca wypadku zbiorowego.
2. Nakazał:
 - do czasu przeprowadzenia oględzin w rejonie drążonej przecinki ściany 03A badawczej w pokładzie 510, w partii A na poziomie 665 m, w okresie wstrzymania prac w rejonie prowadzonych robót przygotowawczych dla projektowanej ściany 03A, bezzwłocznie podjąć działania organizacyjno-techniczne, które powinny polegać na: skutecznym zabezpieczeniu dostępu do rejonu prowadzonych robót górniczych dla projektowanej ściany 03A w pokładzie 510, w partii A na poziomie 665 m oraz ustaleniu

zasad ciągłego monitorowania i analizowania stanu zagrożeń tapaniami oraz wentylacyjno - metanowo - pożarowego w tym rejonie,

- o ustalić warunki bezpieczeństwa umożliwiające dokonanie oględzin w przedmiotowym rejonie, zaopiniowane pozytywnie przez Zespół ds. Zagrożeń Naturalnych w składzie poszerzonym o specjalistów ds. ruchu zakładu górniczego i zatwierdzone przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

W dniu 17 maja 2024 r., w trakcie przeprowadzanych oględzin, w przecince ściany 03A badawczej w pokładzie 510 nastąpił wzrost zawartości metanu, powyżej dopuszczalnych stężeń, w związku z czym czynności zostały przerwane i Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach wydał decyzję, w której nakazał:

- do czasu dokończenia oględzin w rejonie przecinki ściany 03A badawczej w pokładzie 510, w partii A na poziomie 665 m, bezzwłocznie podjąć działania organizacyjno-techniczne, które powinny polegać na: skutecznym zabezpieczeniu dostępu do rejonu przecinki ściany 03A badawczej w pokładzie 510, w partii A na poziomie 665 m oraz ustaleniu zasad ciągłego monitorowania i analizowania stanu zagrożeń tapaniami oraz metanowo - pożarowego w tym rejonie,
- ustalić zakres prac niezbędnych do wykonania w przecince ściany 03A badawczej w pokładzie 510 oraz kryteria i zasady umożliwiające wejście do tego wyrobiska, po zaistniałym tąpnięciu i wypadku zbiorowym, w celu bezpiecznego dokończenia oględzin, zatwierdzone przez kierownika ruchu zakładu górniczego, po uzyskaniu pozytywnej opinii Zespołu ds. Zagrożeń Naturalnych w składzie poszerzonym o specjalistów z dziedzin adekwatnych do występujących zagrożeń.

Oględziny dokończono w dniu 20 maja 2024 r. i Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach wydał decyzje którymi:

1. Wstrzymał prowadzenie robót górniczych w pokładzie 510, w partii A na poziomie 665 m do czasu:
 - a. zweryfikowania założeń „Kompleksowego projektu eksploatacji pokładów zagrożonych tapaniami w PGG S.A. Oddział KWK Mysłowice - Wesola na lata 2024 - 2026” dotyczące robót przygotowawczych i eksploatacji pokładu 510 ścianą 03A, w aspekcie możliwości bezpiecznego prowadzenia robót, w tym wznowienia drażenia przecinki ściany 03A badawczej, w związku z tąpnięciem i wypadkiem zbiorowym zaistniałym w dniu 14 maja 2024 r., w wyniku wstrząsu o energii $7 \times 10^6 \text{ J}$,
 - b. zweryfikowania założeń projektu technicznego drażenia Przecinki ściany 03A badawczej pokład 510, partia A, poziom 665 m”, w szczególności w zakresie:
 - dotychczasowej profilaktyki tapaniowej i zagrożenia metanowego, z uwzględnieniem możliwości wpływu tego gazu z otaczającego górotworu na skutek wstrząsów,
 - przeprowadzenia oceny stanu zagrożenia związanego z możliwością zaistnienia zjawisk gazogeodynamicznych, z uwzględnieniem wniosków komisji powołanej przez Prezesa

Wyższego Urzędu Górniczego, w celu zbadania przyczyn i okoliczności tąpnięcia oraz wypadku zbiorowego zaistniałego w dniu 23.04.2022 r. w JSW. S.A. KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Zofiówka” w Jastrzębiu Zdroju,

- odpowiedniego doboru technologii urabiania przodków adekwatnego do stanu zagrożenia tąpniętami i metanowego oraz konieczności koordynacji drążenia tych wyrobisk,
 - c. uzyskania pozytywnej opinii komisji do spraw zakładów górniczych powołaną przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, dotyczącą założeń zweryfikowanych „Kompleksowego projektu...” i projektu technicznego drążenia.
2. Nakazał zakres niezbędnych prac związanych z przywróceniem do bezpiecznego stanu przecinki 03A badawczej w pokładzie 510 oraz sposób ich wykonania określić w oparciu o szczegółowe ustalenia pozytywnie zaopiniowane przez zespół ds. zagrożeń naturalnych w składzie poszerzonym o specjalistów ds. ruchu zakładu górniczego, w dziedzinach adekwatnych do występujących zagrożeń i zatwierdzone przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Katowicach.